

Een groet uit Borne. Een ansichtkaart verstuurd door Johan Tibbe

Annette Evertzen

In deze nieuwe serie wordt steeds een oude Ansichtkaart besproken die is verstuurd door een destijds bekend persoon uit Borne. Mocht u ook een kaart hebben die in aanmerking komt, neemt u dan contact op met de redactie.

De kaart

Een groet uit Borne uit 1902. De kaart laat de dan nog lommerrijke Stationsweg zien, met links op de foto de villa van Bernard Spanjaard en rechts – nog net zichtbaar achter de boom - die van zijn neef Salomon. Beiden zijn kleinzonen van stamvader Salomon Spanjaard. Ze zijn in 1901 afgetreden als directeur van de firma Spanjaard en toegetreden tot de raad van commissarissen. In de rechtere villa zal later hun oom -zegger Isaac gaan wonen die in 1901 één van de nieuwe directeurs van Spanjaard is geworden. Allen wonen dicht bij het bedrijf, want het Spanjaardcomplex lag direct achter de linker villa. Beide huizen zijn nu afgebroken.

Op de achtergrond staat de Stephanuskerk, gebouwd in 1888. Op de kaart is de kerk met potlood of verf extra aangezet.

Midden op de kaart staat een hondenkar. Eeuwenlang werden honden als lastdier gebruikt. Het is het 'paard van de armen', voor oliemanen, bakkers, marskramers en andere kleine venters. Boeren brengen er de melk mee naar de fabriekjes en postbodes brengen er de post mee rond. In 1910 komt er een trekhondenwet met voorschriften over het gebruik, maar pas in 1963 wordt de hondenkar helemaal verboden.

De afzender

De kaart is verstuurd door Johan Tibbe, de in 1875 geboren zoon van Marten Tibbe en Antonia Linthorst. Al jong blinkt Tibbe uit in tekenen. Hij stuurt bijvoorbeeld een tekening in voor een wedstrijd met als thema 'de deugdelijkheid der thee',

waaraan kunstenaars uit heel Nederland en Duitsland meedoen. De tentoonstelling van de tekeningen is in Amsterdam. Als deze expositie in de krant besproken wordt, worden de prijswinnaars vermeld. Maar ook het werk van Johan valt op:

Zelfs is er een tekening, geheel alleen geschilderd, door J.M. Tibbe, oud 14 jaar, te Borne, in Overijssel, onder het motto 'De morgenstond heeft goud in de mond', een schilderstuk, dat volstrekt niet tot de slechtste inzendingen behoort.

Links een zogenaamde 'carte de visite' van Johan Tibbe. Rechts een schilderij voorstellend de Markt en de Grotestraat. Op de achtergrond de Harmonie.

Het is geen wonder dat Johan van het schilderen zijn beroep maakt, eerst als huisschilder en later als kunstschilder. In 1897 plaatst hij een advertentie in de Tubantia als kunstschilder voor decoratiewerk. Vanaf 1903 adverteert hij ook in de Bornse Courant voor 'portretten naar het leven of fotografie'. In 1905 wordt hij aangesteld bij de ambachtsschool in Oldenzaal als kunstschilder, voor 'vaktekenen aan schilders'.

Tibbe schildert veel: dorpsgezichten, naakten, portretten, stillevens en Bijbelse voorstellingen. De schilderijen van naakten zijn na zijn dood verbrand, ze werden aanstootgevend gevonden. Ook zijn Bijbelse voorstellingen gingen bij een brand verloren, maar dat was geen opzet. Er zijn vooral veel dorpsgezichten bewaard gebleven; ze brengen het Borne van rond 1900 tot leven.

Tibbe is ook muzikaal, hij is voorzanger in de hervormde kerk en speelt viool en cello in een strijkorkest (Borne's strijkje).

Johan Tibbe trouwt op 41 jarige leeftijd met Johanna Steinman en krijgt met haar twee kinderen. Hij sterft tien jaar later.

En verder...

De kaart stuurde Johan aan zijn jongere zus: Johanna, geboren in 1877. Zij woonde in Enschede toen ze de groet uit Borne kreeg. Het is een prentbriefkaart,

alleen het adres mocht op de achterkant geschreven worden. Behalve de poststempels heeft de kaart ook een stempel van de postbode: A.21.

Portretten		naar het leven of fotografie
IN	OLIEVERF	
"	AQUAREL	
"	PASTEL	
"	PENTEKENING	
"	CRAYON.	
JOH. TIBBE, Kunstschilder, Hertme.		
Bestellingen worden aangenomen bij J. C. HEISE, Borne.		

Noten:

- Gemeentearchief Borne (beeldbank en bevolkingsregister).
- Heemkundevereniging Bussemakerhuis Borne. Canon van Borne, Vijftig vensters op de historie van het dorp.
- Het nieuws van den dag, 7-5-1891. (Stadsnieuws, over de expositie)
- Het nieuws van den dag, 10-1-1905. (Aanstelling ambachtsschool)
- Tubantia, 23-6-1897 (Advertentie)
- Wikipedia. Hondenkar. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Hondenkar>

Schilderij voorstellend het zicht op de Oude Kerk vanaf de Brinkstraat.